

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา “เรื่องการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการได้รับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผลงาน เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และได้ตั้งสมมุติฐานดังนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับน้อย
2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์และเพื่อทดสอบสมมุติฐานของการศึกษา จึงได้ทำการสุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือคือแบบสอบถาม แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยใช้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 399 คน และเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ T-test การทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว One Way ANOVA โดยใช้สถิติ F-test สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา ผู้ศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรในเขตเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 เพศชาย จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.8 มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.6 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 29.32 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.1 มีอาชีพรับจ้าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.13 ไม่มีตำแหน่งใดๆ ในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.62 เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ส่วนใหญ่ 46.87 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 10 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่ร้อยละ 32.79

ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม โครงการพัฒนา การบริการสาธารณะต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลเมืองเส็น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จากผู้นำชุมชน

5.1.2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ตำบลเมืองเส็น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลเมืองเส็นตำบลเมืองเส็น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะความคิดเห็นส่วนใหญ่ของประชาชนไม่ได้รับบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล ประชาชนไม่มีโอกาสร่วมตัดสินใจจัดสรรโครงการตามความต้องการการเข้าร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง ร่วมรับรู้รับทราบการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองเส็นอยู่ในระดับน้อย

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลเมืองเส็น ตำบลเมืองเส็น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เข้าร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานจ้าง การตัดสินใจเลือกโครงการและการเข้าร่วมเป็นกรรมการในโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาลตำบลเมืองเส็นจัดทำขึ้นอยู่ในระดับน้อย ส่วนในด้านการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลเมืองเส็นจะให้การสนับสนุนประชาชนในพื้นที่ร่วมดำเนินการระดับปานกลางถึงระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ผลประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่ได้รับจากเทศบาลตำบลเมืองเส็นตำบลเมืองเส็น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่การสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการพัฒนาการประกอบอาชีพ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การพัฒนาด้านการกำจัดขยะ ส่วนการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา การแก้ไขปัญหาความยากจน การสนับสนุนสำหรับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ติดเชื้อ อยู่ในระดับน้อย

ด้านการมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผล

ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลเมืองเส็นตำบลเมืองเส็น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบทรัพย์สิน การบริหารการคลัง การบริหารงบประมาณ ของเทศบาลตำบลเมืองเส็น อยู่ในระดับน้อย

การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัย ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย (ตารางที่ 2,3,5) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ได้แก่

- ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับ น้อย โดยเฉพาะความคิดเห็นส่วนใหญ่ของประชาชนไม่ได้รับบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล ประชาชนไม่มีโอกาสร่วมตัดสินใจแสดงความคิดเห็น หรือร่วมเป็นคณะกรรมการในการตัดสินใจในการวางแผนจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสังขาราย จังหวัดชัยภูมิ

- ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ จะมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ 2 ระดับ โดยประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเส้น เข้าร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานจ้าง การตัดสินใจเลือกโครงการและการเข้าร่วมเป็นกรรมการในโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาลตำบลเมืองเส้นจัดทำขึ้นอยู่ในระดับน้อย เนื่องด้วยขาดการประชาสัมพันธ์และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ส่วนทางด้านการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลเมืองเส้น ประชาชนจะให้การสนับสนุนร่วมดำเนินการร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเส้น เช่น การร่วมกันสร้างสะพาน การสร้างถนน เป็นต้น ซึ่งอยู่ในระดับระดับปานกลางถึงระดับมาก

- ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จะมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ 2 ระดับ ได้แก่การสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการพัฒนาการประกอบอาชีพ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การพัฒนาด้านการกำจัดขยะ อยู่ในระดับมาก เพราะได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลเมืองเส้นเป็นอย่างดี เช่น อุปกรณ์ในการสร้างสะพาน หรือวัสดุในการสร้างสะพาน เป็นต้น ส่วนการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา การแก้ไขปัญหาความยากจน การสนับสนุนสำหรับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ด้อยโอกาส อยู่ในระดับน้อย เนื่องด้วยเทศบาลตำบลเมืองเส้นไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาทางด้านตัวบุคคล เพราะเร่งพัฒนาทางด้านวัตถุความสะดวกสบายมากเกินไปจึงปล่อยให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยังมีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลยังต่ำอยู่มาก และทางด้านสาธารณสุข ก็ไม่มีการพัฒนาทางด้านนี้เลย ทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเส้นมีคุณภาพชีวิตทางด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับน้อย

- ด้านการติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมในการตรวจสอบทรัพย์สิน การบริหารการคลัง การบริหารงบประมาณ ของเทศบาลตำบลเมืองเต็น อยู่ในระดับน้อย เนื่องด้วยเทศบาลตำบลเมืองเต็นไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลของโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายของเทศบาลตำบลเมืองเต็นเท่าที่ควร โดยเฉพาะทางการเงิน และงบประมาณต่าง ๆ ประชาชนจะทราบแค่เพียงว่าได้รับงบประมาณมาเท่าไร แต่จะไม่ทราบเลยว่าเทศบาลตำบลเมืองเต็นใช้งบประมาณไปเท่าใด และใช้อะไร ไปบ้างเป็นการปิดกั้นมิให้ประชาชนทราบอาจเป็นเพราะการบริหารของเทศบาลตำบลเมืองเต็นไม่โปร่งใส ก็อาจจะเป็นไปได้ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเต็น ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเต็น อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเต็น ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเต็น อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเต็น ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเต็น อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเต็น ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเต็น อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

- ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเต็น ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเต็น อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

5.2 การอภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในพื้นที่เทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเด่นอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าประชาชนในตำบลเมืองเด่น ให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเด่นอยู่บ้าง แต่ยังอยู่ในระดับน้อย เห็นได้ชัดเจนจากผลการศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นได้ในระดับน้อยนั้น อาจเพราะบางครั้งประชาชนไม่ทราบข้อมูล รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ นอกจากนี้แล้วกลุ่มตัวอย่างยังได้แสดงความคิดเห็นว่าในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนั้น ประชาชนรับรู้เพียงว่าจะมีโครงการอะไรบ้างเท่านั้น แต่ไม่รู้รายละเอียดชัดเจน ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงทุกรูปแบบ รวมถึงควรกำหนดเวลาที่จะมีการประชุมประชาคมในช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ช่วงวันหยุด รวมถึงการนำข้อเสนอแนะของประชาชนไปพิจารณาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กชกาญจน์ ศรีวิวัฒน์ (2543) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความพร้อมของสภาภิบาลในการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ศึกษากรณีอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลป่าซางไม่มีความพร้อมในด้านความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการปกครองท้องถิ่น และเนื่องจากสภาพสภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำของประเทศรวมถึงประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้มีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากอาจจะมุ่งทำมาหากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของตนเองมากกว่าที่จะมาสนใจในเรื่องการเมืองท้องถิ่น จึงไม่สนใจติดตามสถานการณ์การทำงานของเทศบาล และสอดคล้องกับเสน่ห์ จุ้ยโต(2533) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ในกระบวนการพัฒนาทางการเมือง และยังมี ความสำคัญต่อการเมืองของประเทศอีกหลายประการ ซึ่งการยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเท่ากับเป็นการยอมรับว่าความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน และผู้ที่สามารถรู้ถึงความแตกต่างในความต้องการและสามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการนั้นก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง แต่หากไม่ยอมมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นก็จะมีผลทำให้การปกครองท้องถิ่นล้มเหลว การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในประเทศที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบการเมืองนั้นๆ ทั้งนี้ เพราะการเข้ามามีส่วนร่วมของ

ประชาชนเท่ากับเป็นการยอมรับการปกครองของประเทศนั้น ๆ เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนา การบริหารท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การบริหารประเทศให้ประสบความสำเร็จ

ดังนั้นการที่ประชาชนในตำบลเมืองเต็น ให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเต็นอยู่ แต่ยังคงอยู่ในระดับน้อย จึงจะส่งผลการพัฒนาการบริหาร ตำบลเมืองเต็นเป็นไปได้ช้า หรือไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวในการบริหารของทีมคณะผู้บริหารของเทศบาลเมืองเต็นในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมพัฒนาตำบลเมืองเต็นของประชาชนให้ประสบความสำเร็จนั้น อาจจะมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัย การบริหารของทีมคณะผู้บริหารของเทศบาลเมืองเต็น อาจจะเป็นเพียงสาเหตุหนึ่งเท่านั้น โดยคณะผู้บริหารท้องถิ่นมีความสำคัญและใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ดังนั้นการพัฒนาท้องถิ่นก็คือ การกำหนดนโยบายของคณะผู้บริหาร ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงาน โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็น การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในอนาคต

ตามผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเต็น อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตามระดับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเต็น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในตำบลเมืองเต็น หรือมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของประชาชนตำบลเมืองเต็น จะเห็นได้จากประชาชนในตำบลเมืองเต็นส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ รับจ้าง ร้อยละ 55.0 ได้รับความศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าว ส่งผลถึงระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเต็น อย่างค่อนข้างชัดเจน เนื่องจาก ระดับการศึกษา มีอิทธิพลมากต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น เพราะ การศึกษา จะทำให้บุคคลนั้นมีความรู้ในเรื่องต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นคนที่มีความรู้มาก มักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล ซึ่งจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่ม

มากขึ้นด้วย ในการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาท้องถิ่นตามแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจนั้น ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหรือการบอกกล่าวถึงความต้องการของท้องถิ่นจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองและการบริหารงานของท้องถิ่นนั้น ผลการศึกษามักเป็นไปในแนวทางเดียวกันคือ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ ซึ่งมีสาเหตุจากหลาย ๆ ปัจจัย เช่น ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำงานของท้องถิ่น ขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ที่สามารถกระทำได้ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ประชาชนขาดความสนใจและขาดศรัทธาต่อการบริหารงานของท้องถิ่น นอกจากนี้ การที่ประชาชนติดภารกิจในการประกอบอาชีพของตน ก็มีผลในการที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมหรือแผนงานพัฒนาในท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

รวมถึงประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลเมืองเส้นประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้จากการประกอบอาชีพค่อนข้างน้อย และเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนักตลอดทั้งวัน กลุ่มตัวอย่างนี้จึงมีความสนใจในเรื่องของรายได้ และสุขภาพของตนเองมากกว่าอย่างอื่น ดังนั้นการให้ความสนใจ ให้ความสำคัญ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลตำบลเมืองเส้น ซึ่งไม่ได้เป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิต จึงค่อนข้างที่จะไม่มีส่วนร่วม และจะให้ความร่วมมือ ความสนใจก็ต่อเมื่อเกิดปัญหาแก่ตนเองเท่านั้น เช่น ด้านสาธารณสุข โภค การชดเชย หรือการรับเบี้ย/เงินทดแทนกรณีเกิดวาทภัย อุทกภัยต่างๆ ผลจากการศึกษาได้สอดคล้องกับที่ ปธาน สุวรรณมงคล (2527: 82) ได้อธิบายไว้ว่า ปรัชญาของการพัฒนาชนบทแนวใหม่จะเป็นการพัฒนาคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนในชนบท โดยยึดหลักสำคัญคือ การให้ชาวชนบทได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเองโดยตนเอง การพัฒนาชนบทแนวใหม่นี้ จึงเป็นการทำให้ชาวชนบทรู้จักวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็น เมื่อคนเกิดความสำนึกและมีความปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงแล้ว ขบวนการพัฒนายังจะเกิดจากความสมัครใจและมีความเป็นตัวของตัวเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนจะเป็นเครื่องค้ำประกันว่าผลแห่งการพัฒนาจะตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ และการมีส่วนร่วมของชุมชนยังเป็นการสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชนอีกด้วย

ดังนั้น การที่เทศบาลตำบลเมืองเส้นต้องการให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มากขึ้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ อย่าง โดยเริ่มจากพัฒนาคนให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ควรจะมีการเตรียมความพร้อมในของประชาชนก่อน จึงจะได้รับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ทั้งนี้เทศบาลตำบลเมืองเส้น ต้องดำเนินการสร้างภาวะการ

มีส่วนร่วมของประชาชน ตามแนวคิดของ John M. Cohen และ Norman T. Uphoff (1977: 219) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการได้รับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลเมืองเส้น จะหมายถึง การที่เทศบาลตำบลเมืองเส้น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการบริหารและตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมต่อกิจกรรมนั้นๆ โดยหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด ไม่ใช่เป็นการจัดเวทีการมีส่วนร่วมครั้งเดียวจะประสบความสำเร็จได้ แต่ทั้งนี้คณะผู้บริหารและสมาชิกฯ ก็ต้องสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารงานฯ ให้แก่ประชาชนด้วยเช่นกัน ดังนั้นบุคลากรหรือคณะผู้บริหาร สมาชิกฯ จึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเสียสละ และที่สำคัญคือมีความซื่อสัตย์ การบริหารงานต้องมีความโปร่งใส ยุติธรรม ซึ่งผลการบริหารองค์กรจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและสมาชิกฯ ด้วยเช่นกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการวางแผนและนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

5.3.1 การสร้างจิตสำนึกเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชน

ประชาชนต้องสร้างความมั่นใจว่า ประชาชนมีความรู้ทางด้าน ความเข้าใจเรื่องสิทธิและหน้าที่ของตน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้น เทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ควรสร้างจิตสำนึก โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้อง และมีการปฏิบัติงานตามแผนดังกล่าว นอกจากนี้ เทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดการฝึกอบรมและการรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับแผนงานต่าง ๆ

5.3.2 การเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมายและเทศบัญญัติ

ตามที่เปิดให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านพัฒนาและสิ่งแวดล้อมได้ง่ายขึ้นนั้น ความรู้ ความเข้าใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญ สำหรับการตัดสินใจของประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้น เทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ควรสร้างความมั่นใจให้ประชาชนให้มีความรู้เรื่องกฎหมาย เทศบัญญัติ รวมทั้งแผนงานของตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

5.3.3 การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนา

เทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จะต้องเริ่มจัดการฝึกอบรมและเสริมสร้างจิตสำนึกว่า ทำอย่างไรให้ประชาคมเมือง สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

5.3.4 การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

เทศบาลตำบลเมืองเด่น อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จะต้องเชิญชวนประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนา โดยให้ความสำคัญในแง่ที่ว่า การมีส่วนร่วมและการมีอำนาจร่วม สามารถสร้างความรู้สึกร่วมในเรื่อง “ความเป็นเจ้าของ” และหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้น แผนพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองเด่น จะทำหน้าที่เสมือนการเตือนความจำของประชาชน ในข้อตกลงร่วมระหว่างเทศบาลตำบลเมืองเด่น กับชุมชน และควรชี้แจงข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบที่เกิดขึ้นในเรื่องของพัฒนาท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วมของประชาชน

5.3.5 การประชาสัมพันธ์

ควรทำการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดให้มีการประชุม การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านหอกระจายข่าว เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของพัฒนาท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วมของประชาชน

5.3.6 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

ควรณรงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดทัศนคติที่ดี ที่จะทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาโดยการส่งเสริมให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม หรือการส่งเสริมในด้านทุนการศึกษา การศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของในเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วมของประชาชน

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ควรศึกษาถึงแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด โดยการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชน ในเรื่องความสำคัญของการมีส่วนร่วมในองค์กร การแสดงความคิดเห็นต่อองค์กร

5.4.2 ควรพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ และ ช่องทางความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบทบาทหน้าที่ของประชาชนต่องานทุกๆด้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.4.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบริหารงาน โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น